

capítol 5, «The Unity of a Horatian Ode», extrapolable a tots els *carmina* i que tira per terra les crítiques que deien que Horaci no s'exigia cap tipus d'unitat de narració interna en les seves poesies líriques: la unitat hi és gairebé sempre, però cal buscar-la amb les claus d'enteniment adequades) i d'aquí la nostra recomanació més fervent perquè els potencials interessats «s'entreguin» unes quantes hores en el llibre. Ara per ara, però, preferim aquí deturar-nos només en allò que considerem més important i innovador d'aquest i posar-li l'adequat èmfasi (al final d'una recensió, per exemple: un company d'Oxford de Lyne, Don Fowler, escrivia fa poc que «there is a tendency of final words to be important words»: ell ho aplicava als textos clàssics, però es pot dir de qualsevol escrit).

L'esmentat capítol 12 i la conclusió del llibre contenen, per nosaltres, la informació de més valor del llibre, la que ens presenta un Horaci, a pesar del que es pensa del llib. 4 de les Odes, que no estava completament a favor d'allò que suposadament lloava («one can detect signs of a certain resentment; he scores iconoclastic points in a variety of ways», p. 207), un Horaci que va «ser obligat» a escriure un quart llibre i a afegir-lo a un *corpus* que ell considerava tancat després d'un llarg interval (*Vita*

Horati: ...eumque coegerit...tribus carminum libris ex longo intervallo quartum adde-re), un Horaci que, al final de la seva carrera, fa trontollar voluntàriament i agosaradament l'edifici de «poesia pública» que havia construït els primers anys de la seva carrera (p. 215). Aquest Horaci que presenta Lyne, per tant, ofereix moltes cares al lector i, també, algunes màscares: «behind the courteous citizen we may see the face of the dissenter; behind the friend, the censor» (p. 216). Aquesta clau de lectura, basada en l'anàlisi d'algunes poesies (fonamentalment, al final, *carm.* 3, 3 i 4, 8), es pot traslladar a tota la seva obra (i, afegiríem nosaltres, a un altre poeta paral·lel al de Venosa en tantes coses, potser també en aquesta, Virgili) perquè es tracta d'una altra manera d'entendre la figura del poeta. Per què, «which is the real Horace? We should resist finding this question disabling. Horace presents many faces. People do that; they proffer masks, too. Horace does so artistically. The 'real' Horace may be exceedingly elusive. But we can search for him» (p. 216). No hi ha millor manera d'acabar que assumir les paraules de Lyne i incorporar-les, a partir d'ara, a la nostra lectura d'Horaci. En sortirem sens dubte beneficiats.

Joan Gómez Pallarès

MONTSERRAT, José

Platón. De la perplejidad al sistema.

Barcelona: Ariel, 1995.

Aquesta publicació molt recent del Dr. Montserrat, professor titular de Filosofia de la nostra Universitat Autònoma, és un treball brillant, sòlid i coherent des de la seva perspectiva. Escrit en un castellà magnífic, té encerts molt notables, posa el lector no especialista en òptimes condicions d'entendre Plató i aprofundir-lo, però d'una altra banda té punts de vista que em sembla que objectivament no poden ser compartits, i algun element molt agafat pels pèls

que no es veu massa bé com encaixa. Però per a mi mateix el llibre ha estat tan suggeridor, que m'ha esperonat a la relectura d'alguns dels diàlegs de Plató, i a posar per escrit el resultat de la meua pròpia reflexió, cosa que em comprometo a fer des d'ara en forma d'article per al proper número d'aquesta revista.

Manuel Balasch